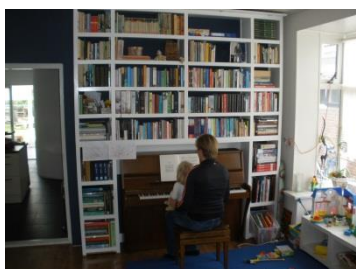

Cultuurnota Midden-Drenthe 2015-2020

“Een goed cultuurbeleid begint in hoes, giet deur op schoel en giet nao schoeltied wieder”

SAMENVATTING

INHOUDSOPGAVE	3

VOORWOORD	5

1. INLEIDING	7

Definitie

Doel gemeentelijk cultuurbeleid

Rijksbeleid

Provinciaal beleid

Gemeentelijk beleid

Wat gaan we doen?

2. VISIE en UITGANGSPUNTEN	10

Visie

Cultureel ondernemerschap

Gemeentelijke uitgangspunten

SMART

3. CULTUURPARTICIPATIE EN CULTUURBELEVING	12

Van 0 tot later

Mee kunnen doen

Het sociale domein

Elkaar vinden

Cultuur Netwerk Midden-Drenthe

Vrijwilligers

Van Onderen op

Wat gaan we doen?

4. ONDERWIJS EN CULTUURVOORZIENINGEN	15

Cultuur op School

Voorwaarden gemeentelijk beleid cultuuronderwijs

Amateur kunstufoefening

Professionele kunst

Stimuleringsorganisaties kunstbeleving

Culturele festivals en evenementen

Wat gaan we doen?

5. CULTUUR en TAAL	20

Bibliotheekvoorzieningen

Laaggeletterheid

Drentse Taal

Wat gaan we doen?

6. BEELDENDE KUNST	24
Kunst in de openbare ruimte	
Exposities	
Kunstcollectie van de gemeente	
Leefbaarheidsfonds en Fonds bovenwijkse zaken	
Wat gaan we doen?	
7. CULTUURHISTORIE en TOERISME	27
Cultureel erfgoed en archeologie	
Cultuurhistorische Waardenkaart	
Erfgoedproces	
Schaapskudden in Midden-Drenthe	
Archeologie	
Funerair erfgoed	
Recreatie en toerisme	
Archieven en Musea	
Historische Verenigingen en Oudheidkamer	
Wat gaan we doen?	
8. RAAKVLAKKEN met aanverwante Nota's	31
Nota Wwo	
Nota Recreatie en Toerisme	
Nota Sport	
Onderwijsnota	
Nota Gezondheid Dicht(er)bij	
Samenvattend	
9. FINANCIËEL OVERZICHT	33
10. BIJLAGEN	
1.Overzicht cultureel aanbod in de gemeente	36
2.Lijst met afkortingen	38
3.Literatuur verwijzingen	41
4.Verslag interactieve bijeenkomst 18 februari 2015	42

VOORWOORD

Voor u ligt een ontwerp Cultuurnota Midden-Drenthe 2015-2020. De nota is tot stand gekomen in een interactief proces met vertegenwoordigers van culturele organisaties, cultuur aanbieders, vertegenwoordigers vanuit toerisme en recreatie, vanuit het onderwijs en vanuit uw raad. Cultuurbeleid ontwikkelen doen we samen omdat “cultuur van en voor ons allen” is. Dat cultuur *verbindt*, *verrijkt* en inwoners *doet bloeien* werd tijdens het proces tot ontwikkeling van deze nota op diverse manieren en momenten duidelijk merkbaar en zichtbaar. Mijn wens is dat deze nota bijdraagt aan het stimuleren van een rijk aanbod aan culturele activiteiten in deze gemeente: “Cultuur is de levensstijl van onze Midden-Drentse samenleving”.

Gert Jan Bent,
Wethouder voor Cultuur.

1. INLEIDING

In dit hoofdstuk geven we aan wat wij onder cultuur verstaan en gaan we in op de rol van de andere overheden in relatie tot onze eigen gemeentelijke taak op het gebied van cultuur.

Vaak hebben we het niet eens door dat we met cultuur bezig zijn. Praten in het Drents met de buurman, fietsen langs een monumentaal pand, luisteren naar een kind dat aan het oefenen is achter een drumstel, het zijn zo maar een paar gebeurtenissen uit de dagelijkse praktijk die met cultuur te maken hebben. Cultuur verbindt mensen in een samenleving: we maken samen muziek of kijken samen naar een optreden.

Wij hanteren in deze nota de definitie zoals deze in de Handleiding voor een Gemeentelijk Cultuurbeleid door Cor Wijn (VNG, 2003) is opgenomen.

Definitie

“Cultuur omvat alle uitingen en bronnen op het gebied van de podiumkunsten (muziek, theater en dans), de beeldende kunsten, de film, de audiovisuele media, het bibliotheekwerk, het cultureel erfgoed (musea, monumentale gebouwen en gebieden, archeologisch landschap en historische geografie, archieven), de amateurkunst en de kunst- en cultuureducatie.

Het uitwerken van deze definitie is een proces van maken en delen. Cultuur maken we met elkaar en dat kan alleen door uitingen met elkaar te delen. Taal is daarbij de belangrijkste cultuurdrager.

De ambitie van de gemeente is om eraan bij te dragen, dat kunst voor ons allen is, het kunst- en cultuuronderwijs zowel binnen- als ook buitenschools wordt gestimuleerd, dat nieuwe initiatieven worden gerealiseerd en dat cultuur uitingen en deelname van mensen met een beperking en ouderen in voldoende mate mogelijk is.

Doel gemeentelijk cultuurbeleid

Als centraal doel streven wij naar een actieve, receptieve en reflectieve cultuurparticipatie van inwoners van onze gemeente in alle leeftijden, die mensen creatiever maakt, meerwaarde geeft aan het bestaan, bijdraagt aan de vrijetijdsbesteding en nieuwe inzichten en verrassende ervaringen oplevert: deelnemen aan, open staan voor, ontvankelijk zijn voor indrukken, bespiegeland, beschouwend, nadenkend, enz.

Zonder draagvlak krijgen wij dit niet voor elkaar. Wij zijn dan ook blij met de inzet van vele vrijwilligers en professionals in onze gemeente.

Rijksbeleid

In de nota “Meer dan kwaliteit: een nieuwe visie op het cultuurbeleid” is het rijksbeleid tot en met 2016 vastgelegd. Culturele instellingen moeten zich (meer) richten op het bereiken van een groot publiek en op ondernemerschap. Meer dan voorheen moeten zij op andere wijzen eigen inkomsten verwerven.

Het landelijke beleid heeft als speerpunt cultuureducatie in het basisonderwijs. Via het Fonds voor Cultuurparticipatie stelt het rijk hiervoor in de periode 2013-2016 extra middelen

beschikbaar. Het doel van het programma 'Cultuureducatie met kwaliteit' is om de kwaliteit van cultuureducatie in het primair onderwijs te borgen met een doorgaande leerlijn. Belangrijk daarvoor is deskundigheidsbevordering van leerkrachten en maatwerk voor scholen. De Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) is op 1 januari 2015 van kracht geworden. Volgens deze wet is een lokale bibliotheek een voor een ieder toegankelijke bibliotheekvoorziening die in overwegende mate door een of meer gemeenten wordt gesubsidieerd of in stand gehouden. Ook de gemeente richt zich bij cultuurbeleid op de jeugd, het bibliotheekwerk en het onderwijs.

Provinciaal beleid

In juli 2012 is de cultuurnota 2013-2016 "Oude wereld, nieuwe mindset" van de provincie Drenthe vastgesteld met een koppeling aan ruimte en economie. Naast cultuurhistorische waarden als landschapstypen richt de provincie zich op haar wettelijke taken op het gebied van media, cultuurhistorie (monumentenzorg, archeologie, monumenten) bibliotheken, podiumkunsten en cultuureducatie. Daarnaast voert de provincie autonoom beleid op het gebied van musea, kunst in- en vormgeving van openbare ruimte en cultuurhistorie. Op het terrein van cultuureducatie in het onderwijs, de samenwerking tussen de vier kunstencentra en het bibliotheekwerk trekken de provincie en de 12 Drentse gemeenten zo veel mogelijk gezamenlijk op.

De provincie verleent jaarlijkse subsidie aan het K&C Drenthe in Assen. Het K&C Drenthe is expertisecentrum en projectorganisatie op het gebied van cultuureducatie, cultuurparticipatie, cultuurinnovatie en cultuurbeleid en ondersteunt gemeenten, scholen, culturele instellingen, bedrijven en particulieren.

Sinds 2002 stimuleert de provincie de culturele infrastructuur en culturele vernieuwing met het predicaat Culturele Gemeente van Drenthe. De provincie stelt hiervoor een koppelsubsidie van € 90.000,- beschikbaar.

De provincie is bezig met de voorbereidingen voor een volgende provinciale Cultuurnota. De expertise van provinciale organisaties wordt in de gemeente Midden-Drenthe volop benut en de gemeente werkt op provinciaal niveau met meerdere partijen samen.

Gemeentelijk beleid

In het coalitieakkoord 2014-2018 is afgesproken dat er een nieuwe cultuurnota wordt opgesteld. Uitgangspunt daarbij is dat kunst en cultuur toegankelijk moet zijn voor zo veel mogelijk mensen en dat cultuurbeleid vooral accent legt op de verbinding met onze eigen tradities en geschiedenis.

De invulling en de uitvoering van culturele activiteiten en evenementen vindt plaats door diverse organisaties, verenigingen/instellingen, scholen, enz. met veel inzet op vrijwillige basis. Een ambitie uit de bouwstenen was ook een keer te gaan voor het predicaat Culturele Gemeente van Drenthe. Een nadere verkenning om met een combinatie 'cultuur, zorg, onderwijs, sport en toerisme' de krachten te bundelen en met een vernieuwende invulling cultuurgemeente van Drenthe te worden, is alleszins de moeite waard. Voorgesteld wordt om samen met Welzijnswerk Midden-Drenthe, het bibliotheekwerk, het onderwijs en culturele organisaties, recreatieve sector en het bedrijfsleven een haalbaarheidsonderzoek in te stellen naar de kansen, mogelijkheden en kosten om Culturele Gemeente van Drenthe te zijn.

WAT GAAN WE DOEN?

1. De gemeente verkent mogelijkheden, kansen en kosten voor aanmelding als Culturele Gemeente van Drenthe door middel van een haalbaarheidsonderzoek met betrokken organisaties.

2. VISIE en UITGANGSPUNTEN

In dit hoofdstuk geven wij met onze uitgangspunten en doelstellingen aan wat wij voor ogen hebben met ons cultuurbeleid. Voor kunst- en cultuur gaan wij uit van de volgende visie.

Visie

Kunst en cultuur verbindt en verrijkt ieders kijk op de wereld, zowel voor onze inwoners als voor onze toeristen. Er is sprake van persoonlijke verrijking (ontplooiing en persoonlijke groei), doordat mensen de mogelijkheid hebben om actief en passief te genieten van culturele activiteiten. Er kan daarbij sprake zijn van fysieke (zichtbare) verrijking door aandacht voor cultuur in de openbare ruimte. Maar cultuur is ook een afspiegeling van de wijze waarop mensen met elkaar samenleven. En, cultuur beleving (zowel actief, receptief en reflectief) bevordert de gezondheid van mensen. Cultuur kan daarom ook een bijdrage leveren aan bijvoorbeeld jeugdhulp en WMO-beleid. Wij zien cultuur als onderdeel van ieders levensloop met een accent op: “ jong gestimuleerd en oud doorgedaan”: cultuur begint thuis en in de directe omgeving van jongeren.

Daarbij gaat de gemeente primair uit van de kracht van de samenleving. Soms is het nodig initiatieven te ondersteunen, maar dan moet er wel sprake zijn van het delen van cultuur met andere (culturele) instellingen. Uitgangspunt is dat cultureel ondernemerschap wordt gestimuleerd.

Aan de ene kant moet de overheid sensitief zijn voor bewegingen uit de samenleving die relevant zijn voor haar eigen handelen, nu en in de toekomst. En aan de andere kant moet die overheid oog hebben voor het handelen van anderen, het potentieel dat in de samenleving aanwezig is. Dit vergt voelsprietten in de samenleving, bereidheid het eigen perspectief op te rekken en ter discussie te stellen, een eigen verhaal om de dialoog met de partners aan te gaan en **dienend leiderschap** om bewegingen te faciliteren.

Cultureel ondernemerschap

Niet alleen instellingen, maar ook gemeenten hebben een taak als het gaat om het bevorderen van cultureel ondernemerschap. De oorsprong voor cultureel ondernemerschap ligt bij het individu en diens passie om iets neer te zetten. Het is ook een taak van de gemeente om cultureel ondernemerschap te stimuleren en te komen tot vormen van geslaagd “*opdrachtgeverschap*”. Cultuurbeleid is anno 2015 meer dan alleen subsidies toedelen.

En die vindingrijkheid in cofinanciering, bundelen van culturele krachten in de gemeente en versterken van bestaande initiatieven is misschien wel de belangrijkste kwaliteit die gemeenten momenteel aan de dag moeten leggen.

Een belangrijk uitgangspunt voor het gemeentelijk beleid ligt bij breedtecultuur. Hoe breder de basis, hoe hoger de top. Als je investeert in de breedte, als je investeert in de jeugd, als je zo investeert in de toekomst dan kan de top worden bereikt: kwalitatief hoogwaardige kunstuitoefening. ‘Breedtecultuur’ houdt in: toegankelijke voorzieningen voor jong tot oud, betaalbaar cultuuronderwijs en bijvoorbeeld breed gedragen evenementen en/of festivals. Dit zijn manieren om cultuur dichterbij de mensen te brengen. Zodat zoveel mogelijk

mensen kennismaken met cultuur en kunst en actief deelnemen aan de culturele activiteiten.

Gemeentelijke uitgangspunten

1. Het culturele aanbod in de gemeente is toegankelijk voor alle doelgroepen, in het bijzonder voor de jongeren, waarbij er sprake moet zijn van een goede aansluiting tussen binnen- en buitenschoolse activiteiten;
2. Inwoners en toeristen kunnen op een actieve en meer passieve wijze deelnemen aan het culturele aanbod;
3. In onze gemeente gaan wij voor breedte cultuur: alle disciplines komen in kunst- en cultuuruitingen zo veel mogelijk aan bod;
4. Het cultuurbeleid sluit waar mogelijk aan bij de wensen en de behoeften van de inwoners en is gericht op onderlinge samenwerking en het delen van kennis en informatie en is zoveel mogelijk kern- en/of dorpsgericht;
5. Culturele organisaties leveren een bijdrage aan cultuureducatie en het stimuleren van cultuurparticipatie van onze inwoners en toeristen en deze bijdrage vormt de basis voor subsidieverlening;
6. Nieuwe culturele initiatieven, gericht op samenwerking en delen, worden gestimuleerd en zo mogelijk gefaciliteerd.

SMART

Onze doelen voor het nieuwe gemeentelijk cultuurbeleid formuleren wij zo S.M.A.R.T. mogelijk. Daarbij past de kanttekening dat kwantitatieve indicatoren eenvoudig(er) zijn te verzamelen, maar met voorzichtigheid dienen te worden geïnterpreteerd. Esthetische en maatschappelijke waarden blijven bij kwantificering van culturele “resultaten” mogelijk buiten beeld. De resultaten zullen daarom getoetst te worden op het proces, dat wil zeggen: brede toegankelijkheid, en deelname van meerdere groepen uit de samenleving en de eigen betrokkenheid van de inwoners.

3. CULTUURPARTICIPATIE EN CULTUURBELEVING

Van 0 - later

Cultuureducatie heeft een positieve invloed op de intelligentie en sociale vaardigheden.

Samen muziek maken bijvoorbeeld versterkt het groepsgevoel en de discipline.

Cultuureducatie is ook van essentieel belang voor **cultuurparticipatie**. Op school worden kunst en cultuur toegankelijk gemaakt, ook voor leerlingen die dit van huis uit in mindere mate of zelfs niet meekrijgen. Eenmaal volwassen gaat de deelname aan cultuur voor veel mensen verder wanneer dit op jonge leeftijd is gestimuleerd.

Mee kunnen doen

Bij de gemeente Midden-Drenthe kunnen minima een beroep doen op een uitkering voor activiteiten. Aan deze regeling wordt ruime bekendheid gegeven en de regeling heeft een groot bereik. In de praktijk blijkt dat er culturele organisaties vanwege financiële argumenten jeugdleden zien stoppen met deelname aan activiteiten. Om die reden kan een culturele organisatie om een financiële bijdrage vragen bij het Jeugdcultuurfonds Drenthe, als de gemeente ook bijdraagt. De gemeente is bereid dit met een financiële bijdrage aan het Jeugdcultuurfonds Drenthe mogelijk te maken. De individuele bijdrage uit het Jeugdcultuurfonds Drenthe is alleen bedoeld ter ondersteuning in bijzondere situaties en komt, indien van toepassing, in de plaats van een uitkering volgens de eigen gemeentelijke activiteitenregeling voor de minima.

Het sociale domein

Er zijn nieuwe verbindingen tussen beeldende kunst, literatuur, muziek, film, theater en dans enerzijds, en kwetsbare ouderen, langdurig werklozen, arme kinderen, hangjongeren en langdurig zieken anderzijds mogelijk. Projecten waarbij de kunst wordt ingezet om de zorg te ontlasten. Wij staan open voor geslaagde en/of nieuwe projecten in het sociale domein. Niet meer 'zorgen voor', maar 'zorgen dat'. Vernieuwing komt van onderen af.

Elkaar vinden

Daarvoor is het wel belangrijk dat men elkaar kent en weet te vinden. Het is voor alle spelers van belang om in beeld te zijn en elkaars zichtbaarheid te vergroten. Naast een aanvulling van de al langer bestaande evenementenkalender wordt een databank, een digitaal overzicht van de diverse spelers op het gebied van cultuur door de culturele organisaties als zeer zinvol gevonden.

CultuurNetwerk Midden-Drenthe

Nu kennen wij al enige jaren het CultuurNetwerk Midden-Drenthe (CNMD). Het CNMD is samengesteld uit professionals en vertegenwoordigers van enkele culturele organisaties binnen onze gemeente¹. Ontwikkelingen en mogelijke initiatieven op het gebied van cultuur in de brede zin worden met elkaar besproken. De gemeente ziet het netwerk als een belangrijk klankbord voor het cultuurbeleid. Ook kunnen het Cultureel Netwerk Midden-Drenthe en de gemeente samen afstemmen welke behoefte bestaan met betrekking tot

---

¹ Het CNMD is begin 2015 samengesteld met de volgende deelnemers: Welzijnswerk MD, St. Openbare Bibliotheken MD, St. Podia, St. Kunst en Cultuur4daagse MD, Gemeente MD, K&C Drenthe en het ICO uit Assen. Het CNMD zal worden verbreed naar een halfjaarlijks thema overleg met meerdere partijen en incidenteel als klankbordgroep blijven fungeren (bijvoorbeeld voor een evaluatie van de cultuurnota).

themabijeenkomsten, die betrekking hebben op culturele aangelegenheden dan wel culturele ontmoetingen.

Vrijwilligers.

Vrijwilligers vormen de basis voor de cultuur in Midden-Drenthe. Er zijn al veel vrijwilligers actief in besturen en vaak tegelijk met het “handen uit de mouwen steken”. Vrijwilligers kunnen ook bijdragen door bijvoorbeeld mensen met een beperking of ouderen te halen, te brengen en te vergezellen naar theater-, toneel- en andere cultuur bezoeken (soms mede gesponsord door een theater).² Bij Welzijnswerk MD is het centrale advies- en ondersteuningspunt voor vrijwilligers binnen Midden-Drenthe ondergebracht. Ook voor de cultuursector kan hierop een beroep worden gedaan. Hoewel mantelzorgers geen vrijwilligers zijn, is cultuur ook voor mantelzorgers belangrijk als ontspannende factor / verwerkende factor, waarbij Welzijnswerk MD ondersteunt en faciliteert.

Van onderen op

Een van onze nieuwe uitgangspunten is om nieuwe burger initiatieven, gericht op cultureel samenwerking en delen, te stimuleren en zo mogelijk te faciliteren.

Om de komende periode nieuwe initiatieven op de juiste waarden te schatten en te toetsen wordt een adviescommissie met een brede kijk op kunst en cultuurbeleving ingesteld. De commissie adviseert zonder enig belang bij de uitkomst van het uit te brengen advies (geen belangenverstrengeling en onafhankelijk). De leden van deze adviescommissie kenmerken zich met inzicht, kwaliteit en deskundigheid en zijn bij voorkeur woonachtig in de gemeente Midden-Drenthe en bekend met de lokale culturele omgeving.

De commissie zal gevraagd worden advies uit te brengen op initiatieven op het gebied van culturele activiteiten binnen onze gemeente. Richtlijn daarbij is dat subsidiëring een afgebakende periode betreft. Wij streven als gemeente naar een kunst- en cultuurbudget waarbij initiatiefnemers worden uitgedaagd om met koppelsubsidies, crowdfunding³, bijdragen van diverse fondsen en overige financieringsvormen, nieuwe initiatieven mogelijk te maken. Dit aspect zal deze adviescommissie mee laten wegen in haar advies. Ook zal deze adviescommissie worden gevraagd te adviseren over het kiezen van een jaarlijks cultureel (hoofd)thema. In samenspraak met de adviescommissie kan ook worden gekomen tot een gezamenlijk integraal uitvoeringsprogramma over de verschillende jaren heen. Vanzelfsprekend dient de commissie zich bij haar werk te laten leiden door kennis van en signalen vanuit de lokale omgeving.

Voorgesteld wordt om over te gaan tot het instellen van een culturele adviescommissie door het college van burgemeester en wethouders, nadat de gemeenteraad met dit voornemen en met het cultureel en kunst stimuleringsbudget heeft ingestemd. Een dergelijke adviescommissie kan naar onze inschatting in het tweede halfjaar van 2015 worden geformeerd.

---

² Zo is bijvoorbeeld Stichting Vier het Leven sinds 2014 ook in Assen en omgeving actief.

³ Om kapitaal te verwerven biedt hij of zij het project aan (bijvoorbeeld op een platform op het [internet](#)) en vermeldt het benodigde bedrag erbij. Zo kan iedereen investeren in het project. Als veel particulieren een klein bedrag investeren kan het project volledig worden gefinancierd.

In aanvulling hierop verdient het aanbeveling dat er bij de gemeente kennis aanwezig is over diverse landelijke en provinciale subsidiemogelijkheden en / of fondsen en dat daarop ook een beroep kan worden gedaan.

WAT GAAN WE DOEN?

1. De gemeente organiseert met culturele partners themabijeenkomsten die betrekking hebben op culturele aangelegenheden dan wel culturele ontmoetingen.
2. De gemeente stimuleert het gebruik van de huidige activiteitenregeling voor de minima, ook voor deelname aan culturele activiteiten, zoals dit al vanaf 2007 het geval is en maakt het mogelijk om in uitzonderlijke situaties een beroep te doen op het Jeugdcultuurfonds Drenthe.
3. Culturele initiatieven kunnen binnen de beschikbare middelen kunnen met een gemeentelijk subsidie worden gestimuleerd, op basis van een positief advies van een daarvoor ingestelde adviescommissie en na een positief besluit van het college van burgemeester en wethouders. Richtlijn daarbij is cofinanciering en een afgebakende periode.
4. Organisaties op het gebied van cultuur worden gestimuleerd meer verbindingen met elkaar te zoeken en zorg te dragen voor verwijzingen naar elkaars website.
5. De gemeente geeft meer bekendheid aan de eigen gemeentelijke minimaregelingen en aan de mogelijkheden van inzet van vrijwilligers voor begeleiding en vervoer naar theater- en cultuurvoorstellingen
6. De gemeente is behulpzaam bij het verkrijgen van informatie en kennis omtrent subsidieregelingen, fondsen en mogelijke financieringsvormen op het gebied van kunst en cultuur, waarop mogelijkerwijs een beroep kan worden gedaan.

4. ONDERWIJS en CULTUURVOORZIENINGEN

Er zijn veel culturele organisaties en kunstenaars in onze gemeente actief. Voor veel informatie, ook over subsidiemogelijkheden, is de website van K&C Drenthe te raadplegen en wel in het bijzonder het Cultuurweb en het Kunsthuis. Verder heeft Welzijnswerk Midden-Drenthe een overzicht met aanbod Kunst in de Club. In bijlage 2 hebben wij ook een aantal vermeld. Een belangrijk uitgangspunt voor het nieuwe cultuurbeleid is dat het culturele aanbod in de gemeente toegankelijk is voor alle doelgroepen, in het bijzonder voor de jongeren, waarbij er sprake moet zijn van een goede aansluiting tussen binnen- en buitenschoolse activiteiten.

Foto van de website van de provincie Drenthe

Cultuur op School

Creativiteit en culturele vorming zijn geen zaken die je op een achternamiddag verwerft. Het gaat om een combinatie van aanleg, attitude, kennis en oefening. Van één kennismaking of mooie ervaring word je niet opener of meer onderzoekend. Daar is structureel aandacht voor nodig. Cultuureducatie is een onlosmakelijk onderdeel van de brede vormende opdracht van het onderwijs. Het laat onze kinderen kennismaken met schoonheid en draagt bij aan het historisch besef van jongeren.

Voor diverse culturele activiteiten ontvangen de basisscholen € 11,27 per leerling in het reguliere onderwijsbudget (de zogenoemde Prestatie box). Daarnaast is er € 9,00 (was eerder € 8,55) uit de landelijke regeling CemK⁴ met als uiteindelijk doel dat scholen met doorgaande leerlijnen het cultuureducatie een vaste plek geven. Scholen zullen meer moeten laten zien dan het organiseren van een Cultuurmenu (op een gegeven moment ook om aanspraak te kunnen blijven maken op middelen uit de rijksregeling). De landelijke CemK regeling werkt als een kwaliteitskader voor het cultuuronderwijs.

De gemeente stelt jaarlijks een vast bedrag per leerling in het basis- en voortgezet onderwijs in Midden-Drenthe beschikbaar vanaf medio 2015 (peildatum 1 oktober voorgaande jaar).

De voorwaarden voor het beschikbaar stellen van deze aanvulling worden in samenspraak met onderwijs nader ingevuld en schriftelijk vastgelegd, maar sluiten in ieder geval aan bij de CemK regeling, het profiel van de school en kunnen een gebied bestrijken van kunst, cultuur, erfgoed, sport, educatie, welzijn, muziek & beeldend, wetenschap en technologie, multimedia educatie. De aanvulling bedraagt € 28,- per leerling, ingaande het schooljaar 2015/2016 met als peildatum 1 oktober 2014.

Voorwaarden gemeentelijke aanvulling voor cultuureducatie

⁴ Zzp-ers kunnen voor productontwikkeling cultuureducatie € 2,00 per leerling aanvragen bij St. Compenta te Assen.

Wij denken aan de volgende voorwaarden voor een verdeling van middelen voor het cultuureducatie en creativiteitsonderwijs in Midden-Drenthe:

1. het beschikbare budget wordt voor het komende schoolseizoen verdeeld over de scholen in Midden-Drenthe naar rato van het aantal leerlingen per 1 oktober van het voorgaande kalenderjaar;
2. bij de invulling en de uitwerking wordt aangesloten bij de Rijksregeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CemK); de hierin opgenomen en hieruit voortvloeiende voorwaarden voor deskundigheid zijn ook van toepassing voor de inzet van de aanvullende middelen voor het cultuur- en creativiteitsonderwijs van de gemeente;
3. elke school beschikt bij grote voorkeur over een eigen gekwalificeerde cultuur- (en/of lifestyle-)onderwijsdeskundige, bij voorkeur een ICC-er, voor een goede invulling van het cultuur- en creativiteitsonderwijs in de school en voor een goede aansluiting met buitenschoolse activiteiten;
4. culturele organisaties en aanbieders in de eigen gemeente krijgen bij gelijke kwaliteit(en) voorrang bij de invulling en uitvoering van de binnenschoolse activiteiten, met als doel de maatschappelijke betrokkenheid en groei en bloei buitenschools van leerlingen te bevorderen;
5. in 2017 worden de gemaakte afspraken geëvalueerd.

Scholen kunnen zich oriënteren via de website www.cultuuractief.nl voor een cultureel aanbod en culturele aanbieders uit Midden-Drenthe.

Naast een hoge prioriteit aan de jeugd gaan we voor breedte cultuur: alle disciplines komen in kunst- en cultuuruitingen zo veel mogelijk aan bod (en geen topcultuur). Dat brengt de volgende beleidswijzigingen met zich mee.

Amateur kunstbeoefening

Met amateurkunst bedoelen wij kunstbeoefening in de vrije tijd, al dan niet in georganiseerd verband. In Nederland doet de helft van de bevolking aan amateurkunst, waarvan één derde wekelijks actief is, soms door zelfstandig te schilderen of te schrijven, maar ook vaak in groepsverband in dansgezelschappen, theatergroepen, orkesten en koren. Amateurkunst is nauw verbonden met cultuureducatie. In verenigingsverband dragen cultuureducatie en amateurkunst bij aan maatschappelijke doelstellingen, zoals versterking van burgerschap en sociale cohesie.

De komende periode willen wij bij onze gemeentelijke subsidieverlening prioriteit verlenen aan de jeugd en jongeren op scholen en bij verenigingen voor amateuristische kunstuitoefening. Daarbij volgen wij de richtlijnen in de jaarlijkse Subsidieaanbeveling van de landelijke koepelorganisatie, de vereniging KNMO.

Professionele kunst

Met professionele kunst bedoelen wij de veelal vrij gevestigde kunstenaars in onze gemeente met een eigen atelier en/of galerie. Voor het organiseren van culturele evenementen en voor het onderwijs kan ook op vele van deze kunstenaars een beroep worden gedaan.

In onze gemeente is de St. Kunst en Cultuur4daagse actief met als doel om jaarlijks een atelier route voor het publiek te organiseren en om kunstenaars te stimuleren, bijvoorbeeld om zelf ook een dag te organiseren om hun werk toe te lichten aan het publiek: laten zien wat je doet. Naast de vier dagen kunst atelier route worden ook nieuwe activiteiten voorbereid.

Stimuleringsorganisaties kunstbeleving

De St. Podia Midden-Drenthe organiseert jaarlijks de Culturele Uitdag in Midden-Drenthe en diverse andere culturele activiteiten, zoals voor Amateurkunst in Beeld. Er zal in overleg met beide stichtingen bezien worden op welke wijze de betrokkenheid van inwoners bij cultuur kan worden gestimuleerd als basisdoelstelling van de huidige subsidie voor deze stichtingen. Beide organisaties worden door de gemeente met een jaarlijkse subsidie ondersteund.

De komende periode bestaat de wens dat beide organisaties elkaar versterken door een gezamenlijk cultureel programma op te stellen. Deze bundeling van krachten gaat gepaard met een vermindering van de subsidie met € 2.000,-.

Culturele festivals en evenementen

Ook hebben wij als uitgangspunt vastgesteld dat het gemeentelijk cultuurbeleid aansluit bij de wensen en de behoeften van de inwoners en is gericht op onderlinge samenwerking en het delen van kennis en informatie en is zoveel mogelijk kern- en/of dorpsgericht;

Hiermee doelen wij onder meer ook op diverse en verschillende initiatieven die ieder seizoen iets cultureels (aan-)bieden. De culturele programma's van deze stichtingen of verenigingen worden soms met een gemeentelijke subsidie ondersteund, mits ze geen commercieel belang dienen.

Er wordt veel georganiseerd en met veel enthousiasme en ongekennde energie. Daarom willen we de totstandkoming van een activiteiten kalender, gemeente breed, ondersteunen. Een dergelijke kalender is niet alleen bedoeld en zinvol voor eigen inwoners, maar ook voor gasten en toeristen, die onze gemeente komen bezoeken.

De structurele subsidie aan de drie culturele organisaties in onze drie kernen willen wij de komende periode voortzetten.

Activiteiten tijdens de Culturele Uitdag in 2013

WAT GAAN WE DOEN?

1. De gemeente continueert de structurele subsidie voor de drie organisaties die diverse culturele evenementen in de drie kernen van onze gemeente organiseren.
2. Elk jaar worden de belangrijke en veel(al) publiektrekkende evenementen tijdig met elkaar afgestemd en met de activiteiten van St. Podia.
3. De besturen van St. Podia Midden-Drenthe en van St. Cultuur4daagse Midden-Drenthe gaan in overleg met elkaar op welke wijze zij gezamenlijke activiteiten kunnen ontplooien en leggen dit vast in een vernieuwend programma.
4. Het cultuureducatie in het basis- en voortgezet onderwijs wordt met een gemeentelijk subsidie volgens een vast bedrag per leerling jaarlijks ondersteund, eerst in een proefperiode van twee achtereenvolgende schooljaren, waarna nadere evaluatie en een verdere besluitvorming plaatsvindt.
5. Culturele organisaties, culturele aanbieders en scholen in de gemeente Midden-Drenthe stemmen hun activiteiten onderling af met tot doel het gezamenlijk ontplooien en organiseren van activiteiten.

5. CULTUUR EN TAAL

De mogelijkheden om informatie te vergaren is aan verandering onderhevig. De openbare bibliotheek moet daar op in spelen. Een primaire taak is om burgers vrije toegang tot kennis, informatie en cultuur te bieden om bewust, kritisch en actief te kunnen deelnemen aan de samenleving. De bibliotheek is er voor iedereen, maar speciaal voor de jeugd tot 18 jaar, die op grond van landelijke wetgeving contributievrije toegang heeft.

Bibliotheekvoorziening

De gemeente Midden-Drenthe kent geen recente afzonderlijke bibliotheekvisie of –nota. Daarom nemen wij in deze cultuurnota ook enkele hoofdlijnen voor het bibliotheekwerk in Midden-Drenthe mee.

Vanuit de landelijke wetgeving wordt aangegeven dat een bibliotheekorganisatie (rechtspersoon) vijf functies moet vervullen en dat een of meer gemeenten een bibliotheekvoorziening in stand kunnen houden. Dat wil niet zeggen dat in elke bibliotheekvoorziening (lees locatie) deze vijf functies aanwezig moeten zijn. Het gaat om de volgende vijf functies voor een publieke bibliotheekvoorziening:

1. ter beschikking stellen van kennis en informatie;
2. bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
3. bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
4. organiseren van ontmoeting en debat;
5. laten kennis maken met kunst en cultuur.

Op welke wijze (hoe) hierin wordt voorzien zal per (samenwerkende) gemeente (n) verschillen.

In onze gemeente zijn op vier locaties bibliotheekvoorzieningen aanwezig en wel in respectievelijk Bovensmilde, Smilde, Beilen en Westerbork. Hier en van hieruit worden diverse activiteiten georganiseerd en geïnitieerd. Daarnaast wordt op elke basisschool in Midden-Drenthe de “Bibliotheek op school” gerealiseerd.

Het bestuur van de Stichting Openbare Bibliotheken Midden-Drenthe heeft in augustus 2014 de “Bibliotheek van de Toekomst”, knooppunt van kennis, contact en cultuur, voor Midden-Drenthe opgesteld. Als bouwstenen hiervoor is gebruik gemaakt van enkele publicaties van het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken, de visie van de Commissie Cohen en de nieuwe bibliotheekwet (Wsob) vanaf 2015).

In aansluiting hierop vinden wij voor het gemeentelijk bibliotheekbeleid het volgende van cruciaal belang. ***Lezen is de basis, de primaire taak begint bij geletterdheid in brede zin. Er moet sprake zijn van een laagdrempelige toegang tot informatie in een stimulerende omgeving en dynamische ontmoetingsplek met allerlei linken naar de lokale gemeenschap.***

In de Toekomstvisie van het bibliotheekbestuur wordt dit ruimschoots geactualiseerd. Zo worden vanuit het hart van de lokale samenleving met diverse partners (Drenthe College, Buurtacademie, Onderwijs, Welzijnswerk Midden-Drenthe, e.a.) allerlei culturele en educatieve activiteiten georganiseerd en bijgedragen aan de mediawijsheid van kinderen en ouders en anderen.

Op provinciaal niveau is een proces van structurele samenwerking gestart met alle (negen) bibliotheekbesturen samen met Biblionet Drenthe met als doel om in gezamenlijkheid de kwaliteit en de toekomst van het bibliotheekwerk in Drenthe en Midden-Drenthe te kunnen borgen. Dat betekent ook dat men kan besparen op de kosten van overhead en dat men door gezamenlijk een aantal faciliteiten te delen dit goedkoper kan uitvoeren. Voor het bibliotheekwerk is, naast een doorberekening van een uitname uit het gemeentefonds⁵, ook bezuinigingstaakstelling vanaf 2016 aangekondigd. Nader gespecificeerd gaat het dan om een bedrag van € 6.000,- (website cursuswijzer) en € 9.000,- (bibliotheekwerk). Onze culturele activiteiten willen wij zoveel mogelijk via de website van de Drentse Hooglanden (en Drenthe.nl) gecommuniceerd zien. Hierbij mag worden opgemerkt dat vanwege de samenwerking op provinciaal niveau deze taakstelling naar onze inschatting de kwaliteit van het bibliotheekwerk niet schaadt. De gemeentelijke subsidie voor een basis bibliotheek in de gemeente (exclusief huisvestingslasten) blijft na de voorgestelde bezuiniging ruimschoots boven de landelijke richtlijn van € 12,- per inwoner blijft (VNG Handleiding van april 2012). Met de recente VNG handreiking voor gemeenten voor Lokaal bibliotheekwerk van april 2015 is deze ondergrens komen te vervallen. We blijven echter ook de komende periode voldoen aan de landelijke richtlijn uit 2012.

Het blijven voldoen aan de certificeringsnorm van de Stichting Certificering Openbare Bibliotheken die door de VOB en VNG wordt vastgesteld, is voor de gemeentelijke subsidie verlening een belangrijke voorwaarde.

Laaggeletterdheid

Leesbevordering raakt aan de kern van het bibliotheekwerk. En wie het lezen bevordert, draagt bij aan het voorkomen van en de bestrijding van laaggeletterdheid. Het bibliotheekwerk heeft ook daarbij een belangrijke rol. De gemeente werkt samen met de Bibliotheek en Welzijnswerk MD aan de totstandkoming van een Plan van Aanpak Laaggeletterdheid in Midden-Drenthe. Ook de Buurtacademie is hierbij nauw betrokken.

---

⁵ Vanaf 2015 wordt er een uitname gedaan uit het gemeentefonds voor het uitvoeren van de digitale bibliotheek (E-content).

Drentse Taol

Streektaal verbindt mensen met elkaar en met de streek waar ze wonen. Het gebruik van de Drentse streektaal roept vertrouwen en herkenning op en draagt bij aan de identiteit van Drenthe en Midden-Drenthe. Als Nedersaksische taal is de Drentse taol een belangrijk onderdeel van onze Drentse cultuurhistorie. De provincie Drenthe stimuleert al jaren de bevordering van de streektaal door de Stichting Huus van de Taol jaarlijks subsidie te verlenen.

Elk jaar doen wij als gemeente mee aan de Meertmaond, Spreektaolmaond. Ook organiseert het Huus van de Taol desgevraagd taalcursussen voor medewerkers en inwoners van de gemeente. En tenslotte leveren zij ieder jaar een Drents talige bijdrage tijdens een raadsvergadering.

Wij zijn verheugd het Huus van de Taol binnen ons gemeentehuis in mei 2015 als “naober” te kunnen verwelkomen. Daarbij zien wij mogelijkheden om met het Huus van de Taol het gemeentelijk cultuurbeleid extra impulsen te geven. Wij ondersteunen het Huus van de Taol met een jaarlijkse gemeentesubsidie en willen dit de komende periode onder dezelfde voorwaarden voorzetten en in een nieuwe overeenkomst vastleggen.

Gert Jan Bent, wethouder cultuur, verwelkomt
Jan Germs, directeur van het Huus van de Taol

WAT GAAN WE DOEN?

1. De gemeente ondersteunt initiatieven om het Nedersaksisch en daarmee de Drentse taol te behouden en te stimuleren binnen onze samenleving.
2. Het bibliotheekwerk in Midden-Drenthe wordt uitgewerkt volgens de vijf wettelijke functies als onderdeel van een meerjaren budgetsubsidie overeenkomst op grond van de Algemene Subsidieverordening Gemeente Midden-Drenthe.
3. Een verder gaande provinciale bibliotheekfusie in Biblionet Drenthe moet voor het bibliotheekwerk in Midden-Drenthe aantoonbare meerwaarde betekenen.
4. Het bibliotheekwerk wordt in de komende periode nog meer zichtbaar met activiteiten in de lokale gemeenschap (boeken thuis bezorgd, ontmoetingsplek voor diverse activiteiten, samenwerking Oudheidkamer en Historische Verenigingen en andere organisaties).
5. Vanuit het bibliotheekwerk en door het Huus van de Taol wordt het lezen door onze inwoners extra gestimuleerd.

6. BEELDENDE KUNST

De gemeente wordt met kunst in de openbare ruimte niet alleen opgesierd, maar ook verrijkt en aantrekkelijk(er) gemaakt voor bewoners en bezoekers. De kunst vertaalt vaak een verhaal over de omgeving. Hierna geven wij aan hoe we omgaan met ons kunstbezit in de openbare ruimte en met onze eigen kunstcollectie. Soms wordt ook het gemeentehuis als expositieruimte benut. Deze benutting wordt uitgebreid en meegenomen in de nieuwe inrichting van de publieke ruimte in het gemeentehuis.

Kunst in de openbare ruimte

In onze gemeente treffen wij diverse kunstwerken aan in openbare ruimten. Deze staan over de gehele gemeente verspreid en zijn er om diverse redenen geplaatst. Veelal is de gemeente eigenaar van de kunstwerken en op grond van het auteursrecht verplicht om zorgvuldig met deze werken om te gaan. Dat begint met het goed vastleggen wat er allemaal is in een systeem dat makkelijk toegankelijk is en tevens mogelijkheden biedt om de informatie ook naar buiten (inwoners en toeristen) te ontsluiten.

Wij willen alle kunstwerken in openbare ruimte inventariseren. Doel hiervan is om deze kunstwerken, bijvoorbeeld ten behoeve van een toeristische wandel- of fiets route, beter in beeld brengen. Wij zullen in overleg met de drie Historische Verenigingen een Plan van Aanpak opstellen. Ook is een beheerplan een welkome aanvulling voor een goed meerjaren onderhoud.

Exposities

We kennen een groot aantal kunstenaars in onze gemeenten, zowel professionals als ook autodidacten. Rekening houdend met een aantal beperkingen kan er in het gemeentehuis in Beilen worden geëxposeerd. Bij een expositie zorgt de gemeente voor publiciteit. De belangrijkste voorwaarden voor het exposeren in het gemeentehuis zijn:

- Er mag geen sprake zijn van aanstootgevende kunst;
- De expositieduur is doorgaans 6 weken;
- Het tentoongestelde dient een relatie te hebben met de gemeente Midden-Drenthe;
- Bij voorkeur door inwoners uit Midden-Drenthe.

De ambitie van de gemeente is om in het gemeentehuis expositieruimte te creëren om te kunnen exposeren. Waar mogelijk wordt het exposeren van kunst in overige ruimten gestimuleerd zoals bijvoorbeeld in winkelvitrines of op andere (publieke) locaties.

Kunstcollectie van de gemeente

In 2009 zijn alle kunstwerken in het gemeentehuis geïnventariseerd. De gemeente beschikt zelf over een eigen kunstcollectie.

Kunsthonds

De gemeentebegroting kent een Kunsthonds. In de periode 2009 tot en met 2014 is ongeveer € 50.000,- aan het Kunsthonds onttrokken en in totaal € 16.600,- aan toegevoegd. Dit bedrag is tevens de nog aanwezige reserve. Op grond van nieuwe regelgeving op het gebied van de Ruimtelijke Ordening vervalt de 1 % procent regeling. Het saldo van het Kunsthonds wordt toegevoegd aan het Leefbaarheidsfonds. In die gevallen wanneer het realiseren van een kunstwerk in de woonomgeving aan de orde is, krijgen de in de gemeente gevestigde kunstenaars voorrang in het gunningsproces. Voortaan kunnen kunstaankopen en

kunstwerken ook vanuit het Leefbaarheidsfonds of fonds bovenwijkse zaken worden bekostigd.

Kunstwerk bij Wijster (kunstenaar Ringers)

WAT GAAN WE DOEN?

1. Het Kunstfonds (de 1 % regeling) wordt opgeheven en in voorkomende gevallen kan een beroep worden gedaan op het Leefbaarheidsfonds of het fonds voor bovenwijkse zaken.
2. In samenspraak met de Historische Verenigingen, de Oudheidkamer, St. Openbare Bibliotheken MD en St. Podia worden kansen gezocht om kunstwerken en archeologie en monumenten beter uit te nutten.
3. In het gemeentehuis in Beilen wordt de mogelijkheid tot exposeren gecreëerd.
4. Bij het realiseren van een kunstwerk in de woonomgeving krijgen de in de gemeente gevestigde kunstenaars voorrang in het gunningsproces.

7. CULTUURHISTORIE en TOERISME

Een belangrijk uitgangspunt is dat inwoners en toeristen op een actieve en/of passieve wijze kunnen deelnemen aan het culturele aanbod. Nagenoeg alle uitgangspunten moeten worden gehanteerd bij de betreffende onderdelen van de cultuurnota, maar dit uitgangspunt noemen we hier in het bijzonder.

Cultureel erfgoed en archeologie

Als gebouwd erfgoed hebben we de monumenten. In Midden-Drenthe zijn er 72 rijks monumenten en 17 provinciale monumenten bekend. Er is een wettelijke taak voor het verlenen (of weigeren) van de omgevingsvergunning bij het aanwijzen van een gemeentelijk monument. Ook als er op, aan of bij een monument ver- of gebouwd wordt is hiervoor meestal een omgevingsvergunning nodig. Er is geen gemeentelijke monumentenlijst. Wel is de gemeente betrokken bij het overleg met verschillende kerken die verbouw plannen hebben. De gemeente vervult een bemiddelende rol tussen de vertegenwoordigers van de betreffende kerk en het gebouw en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Een voorbeeld hiervan is de aanwijzing van het munitiemagazijncomplex in Nieuw-Balinge als beschermd monument. Uitgangspunt is dat cultureel erfgoed een belangrijke meerwaarde heeft voor de ruimtelijke kwaliteit in onze gemeente.

Cultuurhistorische Waardenkaart

Vanaf 1 januari 2012 is wettelijk geregeld dat archeologische waarden een belangrijke rol spelen bij de ruimtelijke ontwikkeling. Eerder is al gebleken dat cultuurhistorie een belangrijke stimulans kan zijn voor het toerisme. Om binnen de gemeente inzicht te krijgen in de pijlers van ons erfgoed is een cultuurhistorische waardenkaart in ontwikkeling. Deze waardenkaart kan als basisdocument worden gebruikt voor de borging in de ruimtelijke plannen. Bij het proces worden diverse belangengroepen betrokken om de waarde van erfgoed gezamenlijk te bepalen.

Erfgoedproces

De provincie en de Drentse gemeenten hebben de intentie om gezamenlijk het immaterieel erfgoed beter op de kaart te zetten en daarbij de burgers optimaal te betrekken. Doel is om te komen tot een provinciaal erfgoedbeleid. Immaterieel erfgoed is een nieuwe tak van erfgoed, die zich richt op tradities die we koesteren en door willen geven naar volgende generaties. Waar mogelijk verleent de gemeente hieraan ondersteuning.

Schaapskudden in Midden-Drenthe

Alle tien Drentse gescheperde kuddes ontvangen vanaf 2012 een provinciaal instandhoudingssubsidie. De St. Schaapskudde Westerbork (ook wel de schaapskudde van Orvelte genoemd) en die op het Hijkerveld worden met een gemeentelijk waarderingssubsidie extra ondersteund. De gemeente gaat er daarbij vanuit dat deze stichtingen ook in de eigen omgeving gelden verwerven om de kosten voor instandhouding te blijven dekken.

Foto in eigen beheer van de gemeente

Archeologie

In 2012 heeft de gemeente een archeologische verwachtings- en beleidskaart opgesteld. Deze kaart biedt de gemeente informatie bij het verlenen van omgevingsvergunningen vanuit het oogpunt van zorgvuldig omgaan met archeologische waarden in een gebied.

Funerair erfgoed

Funerair erfgoed staat vaak nog (te) weinig in de belangstelling. Zeker in tijden waar begraafplaatsen steeds meer hun betekenis verliezen, is waakzaamheid geboden bij het bewaren van deze grafmonumenten met cultuurhistorische en sociaalmaatschappelijke betekenis. Het gaat hier niet alleen om materieel erfgoed, maar ook om immaterieel erfgoed. Achter elk graf schuilt een verhaal. Bijvoorbeeld het verhaal van Aquasie Boachi jr. een Afrikaanse prins in Beilen (Tijdschrift Historische Vereniging Gemeente Beilen, jg. 25, nr. 2, mei 2013).

De verplichtingen van de gemeente beperken zich tot het onderhouden c.q. schoonhouden van:

1. de Graftombe van Rebenscheidt in Smilde (het onderhoud is destijds afgekocht);
2. het groen van twee Joodse begraafplaatsen;
3. diverse oorlogsgraven en gedenktekens.

Recreatie en toerisme

In de visiefilm 'Midden-Drenthe 2020: Platteland leeft!' wordt het beeld geschetst van Midden-Drenthe als levendige gemeente, waarbij toerisme (naast wonen) de belangrijkste pijler is. Het belang van de vrijetijdssector in Midden-Drenthe als bron van inkomsten, werkgelegenheid, het in stand houden van voorzieningen in de dorpen en daarmee een aantrekkelijk woon- en leefklimaat voor onze inwoners is dan ook groot.

Voor recreatie en toerisme is het vooral belangrijk om gebruik te maken van onze cultuur(historie). Wanneer de cultuurhistorische waardenkaart gereed is, zal worden gezien op welke wijze deze kan worden benut op het gebied van recreatie en toerisme. Een ander voorbeeld is de verhalenpaal en het informatiepaneel in Hoogersmilde, waar een verhaal wordt verteld over de cultuurhistorie van de Drentse Hoofdvaart en omgeving.

Op het gebied van cultuur worden ook diverse aantrekkelijke evenementen georganiseerd. Voorbeelden hiervan zijn de Culturele Uitdag, Open Monumentendagen en de Drentse Hooglanden Cultuurdagen. Horecaondernemers, recreatieondernemers en bijvoorbeeld

kunstenaars slaan de handen ineen om cultureel uitdagende activiteiten te organiseren, ook in de wintermaanden.

De vele kunstwerken/culturele bezienswaardigheden in de gemeente kunnen (wellicht beter) worden uitgenut. Bijvoorbeeld, door er een fiets- of wandelroute aan te koppelen. Zo kunnen cultuurroutes worden samengesteld, waarbij monumenten, archeologische monumenten, kunstwerken e.d. bij langs kan worden gefietst en/of gewandeld.

Verder is er sprake van een voortgaande samenwerking tussen culturele organisaties en toeristische platforms. Die samenwerking is essentieel om ook in de toekomst cultureel aantrekkelijke activiteiten te organiseren voor zowel eigen inwoners als toeristen.

Archieven en musea

Tijdens de gebruikelijke openingsuren van het gemeentehuis kan met het oud archief van de gemeente bezoeken en stukken raadplegen. Daarbij kan het gaan om genealogische en historische informatie.

De Stichting Oudheidkamer Beilen (opgericht 26 februari 1960) stelt zich ten doel het verzamelen van oudheidkundige en cultuurhistorische zaken, het ter bezichtiging stellen daarvan en verspreiden van kennis en ontwikkeling op oudheidkundig en cultuurhistorisch gebied. De collectie van de Oudheidkamer werd na de oprichting eerst een tijdlang opgeslagen in het Gemeentehuis.

In de gemeente is het Herinneringscentrum Westerbork gevestigd, evenals een Museum voor Papierknipkunst. Behalve de vaste tentoonstelling 'Durchgangslager Westerbork' stelt het Herinneringscentrum Kamp Westerbork regelmatig exposities samen die de verschillende periodes van het kamp belichten en informeren over het kampleven. Het Herinneringscentrum is ontstaan vanuit een particulier initiatief (1983) en kreeg in 2014 het Europees Erfgoedlabel uitgereikt. Een nieuw instrument om de Europese historische en symbolische waarde van erfgoed-sites (gebouwen en locaties) zichtbaar te maken.

Historische Verenigingen en de Oudheidkamer

De drie Historische Verenigingen en de Oudheidkamer hebben qua doelstelling veel met elkaar gemeen. Er wordt door deze verenigingen een nadrukkelijker samenwerking nagestreefd. Daarbij is er een overleg gaande in hoeverre de locatie van de Oudheidkamer wellicht ruimten in de bibliotheek van Beilen als tentoonstellingslocatie kan gebruiken met als doel meer bezoekers te genereren. In dat kader zijn ook contacten met het onderwijs geïntensiveerd.

Foto website www.drentsehooglanden.nl

WAT GAAN WE DOEN?

1. De gemeente continueert de structurele waarderingssubsidie aan de in de gemeente gevestigde musea.
2. De cultuursector wordt gestimuleerd om de VTRB te informeren over hun activiteiten.
3. Het opstellen van een gezamenlijke evenementenkalender wordt door de gemeente gestimuleerd.
4. De website www.drentsehooglanden.nl wordt de informatie site voor culturele activiteiten in de gemeente.

8. Raakvlakken met aanverwante nota's

Nota WMO

Voor Midden-Drenthe is de WMO-beleidsnota "Midden-Drenthe sociaal en evenwichtig, beleidsplan WMO 2012-2016" hiervoor de basis, waarin als visie is geformuleerd:

1. Het eerste doel is het bevorderen van participatie en zelfredzaamheid;
2. Verder wordt gekeken naar wat de burger zelf kan doen, eventueel met hulp van mensen in de eigen omgeving en met algemene voorzieningen. Vervolgens worden voorzieningen ingezet, uitgevoerd door vrijwilligers. Als dit niet voldoende is, dan komt gespecialiseerde professionele ondersteuning aan de orde.

Nota Recreatie en Toerisme

In september 2008 is het Visie document Recreatie & Toerisme Gemeente Midden-Drenthe, "Perspectief voor 2008-2017" vastgesteld. En naderhand eind 2011 een Marsroute 2012-2015. Raakvlakken met cultuur en culturele instellingen en het benutten van elkaars mogelijkheden maken hiervan onderdeel uit. Met de totstandkoming van deze cultuurnota worden nieuwe aanzetten gegeven voor het versterken van de synergie tussen de recreatieve en culturele sectoren.

Nota Sport

Eind 2007 is sportbeleid voor Midden-Drenthe vastgesteld voor een periode van 2008-2013. Deel 1 betrof thema's zoals het accommodatiebeleid, mogelijkheden van privatisering en de tariefstelling. Deel 2 betrof een uitvoeringsnota. In beide nota's is geen aandacht besteed aan cultuur, of culturele organisaties, zoals bijvoorbeeld muziekverenigingen, die ook incidenteel gebruik maken van een sporthal. Toentertijd zijn geen verbindingen met cultuur gelegd.

Nota Onderwijs

Een nieuwe onderwijsnota en beleid voor de komende periode is in voorbereiding. In de nieuwe onderwijsnota wordt voor cultuur verwezen naar deze cultuurnota.

Nota Volksgezondheid

In februari 2015 is de nota 'Gezondheid Dicht(er)(bij in Midden-Drenthe 2015-2019' vastgesteld. Naast de instandhouding van een GGD is er voor gekozen om via een drietal hoofdlijnen het gemeentelijk gezondheidsbeleid verder uit te werken voor:

- preventie- en handhaving alcohol en andere genotmiddelen (hoofdlijn één);
- het bevorderen van een gezonde leefstijl en leefomgeving voor alle inwoners, met name jongeren (hoofdlijn twee) en
- voor de ouderen gezondheidzorg (hoofdlijn drie).

Deze hoofdlijnen zijn verder geconcretiseerd in acties.

Samenvattend

In tegenstelling tot veel andere beleidsterreinen is de gemeente autonoom op het gebied van cultuur en zijn er nagenoeg geen wettelijke verplichtingen als het gaat om gemeentelijk cultuurbeleid.

Wij vatten onze gemeentelijke rol op het gebied van cultuurbeleid als volgt samen. De gemeente draagt bij aan vijf goede basisvoorzieningen, te weten:

- een goede vindbaarheid van het diverse aanbod;
- een goede aansluiting binnen- en buitenschools activiteiten;
- ondersteunt en stimuleert amateurkunst en erfgoed op lokaal niveau;
- stimuleert dat voorzieningen voor iedereen toegankelijk zijn;
- faciliteert nieuwe burgerinitiatieven en stimuleert verleidingsprogramma's.

9. Financiën

Onderstaande middelen worden jaarlijks geraamd in de gemeentebegroting. Het uitgangspunt voor de nieuwe cultuur nota is de beschikbaarheid van de huidige middelen, waarbij niet op voorhand kan worden uitgesloten dat noodzakelijke extra bezuinigingen ook de subsidies in de cultuur sector raken.

Verder bestaat de mogelijkheid om bij integrale projecten een beroep te doen op mede bekostiging door andere partijen en/of (landelijke) fondsen, maar ook door gebruik te maken van andere interne budgetten, waaronder het werkbudget voor Recreatie & Toerisme, het Leefbaarheidsfonds en het Fonds voor Bovenwijkse zaken. Deze insteek biedt de komende periode nieuwe kansen. Voor kennis met betrekking tot diverse subsidie mogelijkheden, crowdfunding en externe fondsen informatie kan door culturele instellingen en de gemeenten een beroep worden gedaan op de expertise van het K&C Drenthe te Assen.

Omschrijving grootboeknummer	Omschrijving kostensoort	Bedrag begroot vanaf 2016 ⁶
<i>Taal en cultuur</i>		
Openbaar bibliotheekwerk	Bibliotheekwerk in Midden-Drenthe: Personele kosten 57 % Media kosten 29 % Huisvestingskosten 14 % Bezuiniging € 15.000,- vanaf 2016, (waarvan € 6.000,- cultuurwijzer)	542.079
	www.drentsehooglanden.nl	0
		542.079
<i>Onderwijs</i>		
Cultuureducatie	Basisscholen, € 28,- per leerling, peildatum 1-10-2014 (2.689)	75.292 <i>(in 2015 de helft)</i>
	Voortgezet onderwijs: € 28,- per leerling, peildatum 1-10-2014 (793)	22.204 <i>(in 2015 de helft)</i>
		97.496
<i>Culturele organisaties</i>		

⁶ De door de gemeenteraad veelal in november vastgestelde gemeentebegroting voor het volgende jaar is bepalend.

Culturele organisaties	Stichting Zomer activiteiten Westerbork	4.334
	Stichting Beleef Beilen en Ondernemingsver. Hartje Drenthe	4.334
	Stichting Culturele raad Smilde (CRAS)	2.070
		10.738
Culturele activiteiten		
	Kunst en cultureel budget met adviescommissie	43.000 ⁷
	St. Kunst en Cultuur 4 daagse	2.600
	St. Podia Midden-Drenthe	3.500
	Huus van de Taol (Contract vanaf 2016)	1.125
	Jeugdcultuurfonds Drenthe	2.000
		52.225
Structurele subsidie verenigingen		
Amateur kunstbeoefening	Muziek verenigingen	21.000
	Zang verenigingen	1.186
	Stichting Openluchtspel Westerbork	641
	Jaarlijkse culturele centrale activiteit (voormalig Koren en korpsen gala, (Stichting Beleef Beilen)	3.500
		26.327
Musea	Stichting Oudheidkamer	4.050
	Herinneringscentrum Westerbork	2.042

⁷ € 5.000,- zonder advisering, € 38.000,- met advisering

	Stichting Museum voor Papierknipkunst	5.850
		11.942
Historische verenigingen	lidmaatschapsbijdrage	51
Wereldwinkel (1)	Vaste subsidie van 2.982	2.982
Schaapskudden	Schaapskudde Westerbork	6.050
	Schaapskudde Hijkerveld	4.025
		10.075

10. BIJLAGEN

Bijlage 1.   Overzicht betrokkenen (in compleet)

Bibliotheekvoorzieningen

Openbare bibliotheek Bovensmilde,	www.bibliotheekbovensmilde.nl
Openbare bibliotheek Smilde,	www.bibliotheeksmilde.nl
Openbare bibliotheek Beilen,	www.bibliotheekbeilen.nl
Openbare bibliotheek Westerbork,	www.bibliotheekwesterbork.nl

Culturele en linguïstische organisaties

Culturele Raad Smilde (CRAS) in Smilde,	www.cultureleraadsmilde.nl
Huus van de Taol in Beilen,	www.huusvandetaol.nl
Literatuurclub in Beilen, Bovensmilde en Hoogersmilde	

Culturele evenementen

Stichting Beleef Beilen,	www.beleefbeilen.nl
Stichting Commissie Zomerfeest Nieuw Balinge,	www.zomerfeestnieuwbalinge.eu
Stichting Zomeractiviteiten Westerbork in Westerbork,	www.zomeractiviteiten.nl
Wende avond in Beilen,	www.beleefbeilen.nl

Film & Foto & Videoclub

Beiler Video Club in Beilen,	www.beilervideoclub.nl
Fotoclub BeFoAm in Beilen,	www.befoam.n

Kunst, Cultuur en Kunstzinnige vorming

Stichting Podia in Midden-Drenthe te Beilen,	www.podiamiddendrenthe.nl
Stichting Kunst en Cultuur 4daagse Midden-Drenthe,	www.kunstcultuur4daagse.nl
ICO in Assen	www.ico-kunstencentrum.nl
Cultureel Centrum St. De Muzentuin te Beilen,	www.muzentuin.nl
Stefanuskerk Beilen Cultureel en Kunstzinnig,	www.sckbeilen.nl
Welzijnswerk Midden-Drenthe,	www.welzijnswerkmd.nl
K&C, expertisecentrum en projectorganisatie,	www.kcdr.nl
Informatief voor scholen, ondernemers, e.a.	www.cultuuractief.nl
Subsidieloket Cultuureducatie met Kwaliteit,	www.compenta.nl
Kreakracht te Witteveen,	www.kreakracht.nl
Coöperatie Kunstgroep Noord, in Zorgvlied,	www.kunstgroepnoord.nl

Historie

Gemeentelijk Archief te Beilen,	www.middendrenthe.nl
Historische Vereniging "De Smilde",	www.desmilde.nl
Historische Vereniging Gemeente Beilen,	www.historiebeilen.nl
Historische Vereniging Gemeente Westerbork,	www.historischeverenigingwesterbork.nl
Stichting Oudheidkamer in Beilen,	www.oudheidkamerbeilen.nl

Kunstenaars en ateliers

Atelier/fotostudio Marianne Berkhoff te Beilen,	www.kunstgroepnoord.nl/fotografie.php

Atelier Jan Bos te Westerbork,	www.janbosvw.nl
Atelier Wiebe F. Bosma te Bovensmilde,	www.atelierwiebefbosma.nl
Atelier Anneke Verstegen te Hoogersmilde,	www.annekeverstegen.nl
Atelier/Fotostudio Imke Zuiderveld te Hooghalen,	www.imkezuiderveld.nl
Atelier Annie Buist te Orvelte,	www.anbuist.nl
Atelier Lidwien Chorus te Orvelte,	www.lidwienchorus.nl
Atelier Joke Koenraads te Zwiggelte,	www.jokekoenraads.nl
Atelier Ruimte voor Kunst te Orvelte,	www.ruimtevoorkunst.nl
Atelier Henja Kerkhof te Nieuw Balinge,	www.henja.nl
Atelier Roos Nagtegaal Bosnak te Bruntingen,	www.ateliersnagtegaal.com
Atelier Emy Noya te Bovensmilde,	www.emynoya.nl
Atelier Mariet Offermans te Zwiggelte,	www.marietoffermans.nl
Atelier Herman van de Poll te Smilde,	www.atelierhermanvandepoll.nl
Atelier Jan David Pootjes te Westerbork,	jandavid@telfortglasvezel.nl

Atelier Co Raatjes Dijkstra te Beilen,	jurcora@gmail.com
Atelier Collin de Rover te Orvelte,	www.colinderover.nl
Atelier Anneke Schuurmans te Zwiggelte,	www.annekeschuurmans.nl
Atelier Galerie Wia Stegeman te Beilen,	www.wiastegeman.com
Galerie / Atelier van der Veen-Kerssies te Hijken,	www.vanderveen-kerssies.nl
Glasatelier Benedictus te Hooghalen,	www.glasatelierbenedictus.nl
Kaiser Keramiek te Bovensmilde,	www.renekaiser.nl
Kunsthuis Joan anno 1945 te Smilde,	www.joan-bruggink.nl
Portretbeeldengalerij Roy Greve te Elp,	www.roygreve.nl
Steenbok Grèspotterij / Galerie H19 te Garminge,	www.berbermeijer.nl

Andere galerieën

Galerie De Kunsthoek te Hijken,	www.dekunsthoek.nl
Galerie Thyencamp Drenthe te Hooghalen,	www.thyencamp.nl
Galerie Wildevuur te Hooghalen,	www.wildevuur.nl
Galerie Brunstingerhof te Beilen,	www.online.brunstingerhof.nl
Galerie W de Boer te Hoogersmilde,	www.galeriewdeboer.nl
Roos van Hijken te Hijken,	www.roosvanhijken.nl

Stichting Boerderijenfestival,	www.boerderijenfestival.nl

Chr. Muziekvereniging A.M.D.G.,	www.amdg.nl
Chr. Muziekvereniging Oranje Nassau,	www.oranjenassausmilde.nl
Beiler Harmonie Orkest,	www.beilerharmonieorkest.nl
Muziekvereniging St. Cecilea,	
Chr. Muziekvereniging OBK Smilde,	
Landelijke koepelorganisatie KNMO,	www.knmo.nl

Amicitia et Cantus,	
Börckerstroomzangers,	www.borckerstroomzangers.nl
Chr. Zangvereniging Marturion,	

Gemengde Zangvereniging Advendo,
Chr. Gemengd Koor Beilen,
Chr. Koorvereniging Cantabilé,
Chr. Mannenkoor Beilen,
Gemengd Koor "Vivace",
Diggelse Diva's,

www.christelijkmannenkoorbeilen.nl

www.diggelsedivas.nl

Stichting Openluchtspel Westerbork (STOP),

www.stopwesterbork.com

Herinneringscentrum Kamp Westerbork,
Museum van Papierknipkunst Westerbork,
Jan Kruis Museum,

www.kampwesterbork.nl

www.museumvanpapierknipkunst.nl

www.jankruismuseum.nl

De Drentse Hooglanden,
Stichting Schaapskudde Westerbork,

www.drentsehooglanden.nl

www.schaapskuddeorvelte.nl

Kijk ook eens op
Vooropleiding theater Groningen
Werkplaats Havenkwartier

www.denoordelingen.nl

www.garagetdi.nl

Bijlage 2.

Lijst met afkortingen

HaFaBra	Harmonie- en Fanfare en Brassband verenigingen
HaFa	Harmonie- en Fanfare verenigingen
AMV	Algemene Muzikale Vorming
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
het CBK	het Centrum Beeldende Kunst Drenthe te Assen
S.M.A.R.T. doelen	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
Ministerie van OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
CNMD	Cultuur Netwerk Midden-Drenthe
Kits Primair	Openbaar Onderwijs Midden-Drenthe
SOBMD	Stichting Openbare Bibliotheken Midden-Drenthe
COG Drenthe	De Christelijke Onderwijsgroep Drenthe
Wsob	Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen

Bijlage 3.

Literatuur verwijzingen

- Cultuurnota 2010-2013, gemeente Midden-Drenthe (Beilen, januari 2010);
- “Samen aan de slag voor een sociaal en duurzaam Midden-Drenthe”, Coalitieakkoord 2014-2018 van de gemeente Midden-Drenthe (Beilen, mei 2014);
- “Toekomstvisie van de Bibliotheken in Midden-Drenthe”, Bestuur OBMD, (Beilen, augustus 2014);
- “Cultuur verbindt: een ruime blik op cultuurbeleid”, brief van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aan de Tweede Kamer (Rijswijk, 8 juli 2014);
- “Meedoen is de Kunst”, een advies over actieve cultuurparticipatie, Raad voor Cultuur (Den Haag, maart 2014);
- ‘Oude wereld, nieuwe mindset’ 2013-2016”, Provinciale Cultuurnota (Assen, juli 2012);
- ‘Cultuur in de Spiegel’, een onderzoek van Barend van Heusden (Rijks Universiteit Groningen), 2010;
- Brief van 19 mei 2014 (ingekomen 21 mei 2014) van de directeur van het OBOMD met de aanbeveling om als gemeente rechtstreeks de onderwijsinstellingen van een subsidie voor cultuur- en creativiteitsonderwijs te voorzien met duidelijke bestedings- en kwaliteitsafspraken;
- Brief van 27 mei 2014 (ingekomen 2 juni 2014) van ICO, K&C, OBOMD, COG Drenthe en de Bibliotheek aan de fractievoorzitters en raadsleden van de gemeente Midden-Drenthe met het verzoek om het Cultuurmenu in het basisonderwijs voor de komende jaren tot en met 2019 mede financieel mogelijk te maken;
- Aanbod Kunst in de Club 2014, Welzijnswerk Midden-Drenthe (Beilen, 2014);
- ‘Streektaol in het onderwijs’, Kruimink, Germs en Woldman, (Beilen, november 2010);
- Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorziening, Staatsblad jaargang 2014, nummer 470;
- Startnotitie Cultuurnota 2015-2020 Midden-Drenthe, oktober 2014;
- Bouwstenennotitie van januari 2015 en het verslag van een culturele bijeenkomst op 18 februari 2015 in het gemeentehuis;
- Visie document Recreatie & Toerisme, gemeente Midden-Drenthe, Perspectief voor 2008-2017, Beilen 25 september 2008;
- VNG Handleiding, De openbare bibliotheek in het digitale tijdperk, Den Haag, april 2012;
- Lokaal bibliotheekwerk, een handreiking voor gemeenten, VNG, april 2015;
- ‘Zonder cultuuronderwijs krijg je zombies’ van Jurgen Tiekstra in een Speciale uitgaven van Noorderbreedte, nummer 2a 2015.

Verslag bijeenkomst over de nieuwe cultuurnota 2015-2020 voor Midden-Drenthe op woensdag 18 februari 2015

Vanaf 19.00 uur was iedereen welkom. Omdat nagenoeg iedereen zich van te voren had aangemeld, konden alle bezoekers in drie worden ingedeeld. Men kreeg hierdoor de gelegenheid nieuwe contacten te leggen of bestaande contacten, uit Midden-Drenthe of daarbuiten, te onderhouden. Deze ontmoetingen bleken soms verrassend en zijn wellicht aanleiding voor vervolg-contacten. Er waren in totaal 51 bezoekers en 9 ondersteunende medewerkers, waaronder 6 gespreksleiders⁸ voor de discussiegroepen. De heer Gerard Epping, was avondvoorzitter voor het plenaire gedeelte.

AANKLEDING RAADZAAL

Diverse flyers, folders en voorlichtingsmateriaal waren beschikbaar gesteld door de deelnemende organisaties aan deze avond. Alles is gebruikt om de raadzaal enigszins om te toveren tot een culturele gelegenheid. Dank aan diegenen die de moeite hebben genomen om dit materiaal beschikbaar te stellen.

START AVOND

Klokslag 19.30 uur heette wethouder Gert Jan Bent iedereen welkom en lichtte het doel van de avond toe met een toelichting op de Startnotitie voor de Cultuurnota.

STARTNOTITIE CULTUURNOTA

In de Startnotitie, die eind oktober 2014 door de gemeenteraad is vastgesteld, zijn zeven uitgangspunten voor cultuurbeleid opgenomen.

1. Het culturele aanbod in de gemeente is toegankelijk voor alle doelgroepen, in het bijzonder voor de jongeren, waarbij er sprake moet zijn van een goede aansluiting tussen binnen- en buitenschoolse activiteiten;
2. Inwoners en toeristen kunnen op een actieve en passieve wijze deelnemen aan het culturele aanbod;

⁸ Didy te Velde, Margot Gerrits, Saco van Veen, Roel Barelds, Pieter de Lange en Mylotte Huisjes.

3. In onze gemeente gaan wij voor breedte cultuur: alle disciplines komen in kunst- en cultuuruitingen zo veel mogelijk aan bod (en geen topcultuur);
4. Het cultuurbeleid sluit aan bij de wensen en de behoeften van de inwoners en is gericht op onderlinge samenwerking en het delen van kennis en informatie en is zoveel mogelijk kern- en/of dorpsgericht;
5. Culturele organisaties leveren een bijdrage aan cultuureducatie en het stimuleren van cultuurparticipatie van onze inwoners en toeristen;
6. Nieuwe burger initiatieven, gericht op samenwerking en delen, worden gestimuleerd en zo mogelijk gefaciliteerd;
7. Een goed functionerend Cultuurnetwerk in Midden-Drenthe is het gemeentebestuur behulpzaam om te komen tot een gedragen gemeentelijk cultuurbeleid.

Deze concept Startnotitie is naar alle bij de gemeente bekende organisaties toegestuurd met de vraag om te komen met een bouwsteen voor het opstellen van de definitieve Cultuurnota.

BOUWSTENEN

Er zijn 19 bouwstenen ingediend. Ook het resultaat van deze ontmoeting en discussie vormt een gezamenlijke bouwsteen voor het op te stellen nieuwe cultuurbeleid.

DOEL BIJEENKOMST

Het doel van deze bijeenkomst was om te horen wat er leeft, wat er belangrijk wordt gevonden, wat men samen meer kan doen dan toe nu toe en welke rol er voor de gemeente is weggelegd. Iedereen heeft zich kunnen voorbereiden, want de vragen waren in de uitnodiging opgenomen.

VRAGEN VOOR DE AVOND

Tijdens de avond werd gebrainstormd over de volgende drie vragen:

1. Wat verstaan wij onder cultuur en welk ideaalbeeld van cultuur kunnen wij schetsen?
2. Hoe en voor welke zaken kunnen wij als organisaties voor elkaar meer betekenen en samen bereiken dan tot nu toe?
3. Wat is daarbij van de gemeente nodig? Welke rol ziet u voor de gemeente weggelegd?

VERSCHILLENDE SESSIES

De werkwijze was als volgt. Na een plenaire ontvangst werd in drie groepen van ongeveer 15 betrokkenen met elkaar kennis gemaakt en beelden uitgewisseld over wat men onder

cultuur verstaat. De discussie werd geleid door twee medewerkers van de gemeente en de belangrijkste en zo mogelijk gezamenlijk gedragen bevindingen werden vervolgens plenair in de raadzaal teruggekoppeld door een van de betrokkenen. De eerste sessie was (te) kort, maar was ook deels bedoeld als een warming up. Voor het tweede groepsgebesprek was meer tijd beschikbaar. Men ging op zoek naar (nieuwe) samenwerkingskansen onderling en naar suggesties of kansen waarvoor een beroep op de gemeente wordt gedaan om in Midden-Drenthe een bloeiend en levendig cultureel beleid in stand te houden, te stimuleren of te verbeteren.

PETJE OP, PETJE AF.

Voorafgaand aan deze plenaire terugkoppeling en discussie werden de aanwezigen verrast met eigen kennis en kunde over de Drentse taal en cultuur door twee keurnoten van het Huus van de Taol (de heren Geert Hoving en Henk Wolbers). Ook bij deze ontspannende maar leerzame Midden-Drentse momenten stond cultuur en ontmoeten centraal. Na beide keren volgens de spelregels bekend met “Petje Op, Petje Af”, kon door wethouder Gert Jan Bent aan de beste Midden-Drentse cultuurkenner (beide keren een vrouw) een waardering in de vorm van een boek worden overhandigd.

Hierna wordt verslag gedaan van de bevindingen uit de groepsbijeenkomsten. Een enkele foto geeft een bevestiging van deze gebeurtenis weer.

UITKOMSTEN VAN DE VRAGEN

Wat verstaan wij onder cultuur en welk ideaalbeeld van cultuur kunnen wij schetsen?

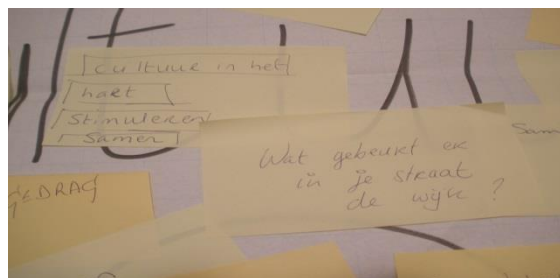
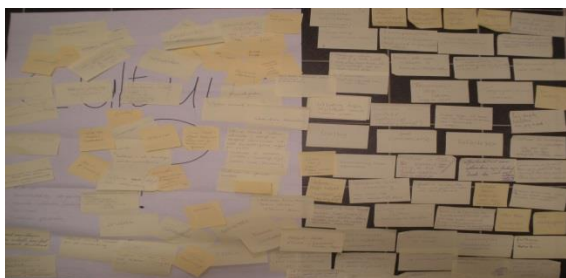
- Cultuur is breed: muziek, taal, poëzie, dialect, dans, theater, kunst, bewaren, opfrissen, omarmen, communiceren, ervaren, ontdekken, uitvinden, genieten vermaak, thuis voelen, verbeelden, samen, sociale verbinding, meedoen, iets toevoegen, cultuur is de kern van de samenleving
- Elkaar durven aanspreken: verbinding zoeken en krachten bundelen, dialoog, open communicatie, reflecteren, creatieve expressie, alles kan creativiteit stimuleren

- Zorgen voor cultuurbehoud en bewaken, cultuur is volks- en streekgebonden
- “Het is de toon die de muziek maakt”; en dat geldt ook voor cultuurbeleid! M.a.w. Cultuur(beleid) moet kwaliteit hebben: onderwijs, vorming, ontwikkeling talent
- Laagdrempelig, bereikbaar en betaalbaar en voor iedereen toegankelijk, in het bijzonder de jeugd, maar ook voor inwoners, toeristen en dagbezoekers
- Cultuur is bijzonder, verbindend, heeft identiteit, verrijkt, ontspant, verwondert, divers en breed
- Iedereen heeft talent, maar stimuleer cultuur vooral bij jonge kinderen
- Doorgaande lijnen in de samenleving, van huis tot ... van deur tot deur
- Cultuur thuis verbinden aan dorp, school, leg verbindingen tussen verschillende sociaal culturele groepen
- Breng kinderen in aanraking met professionele cultuur door o.a. toneel, poppenspel, kinderen moeten alle kansen krijgen om hun talenten te ontdekken
- Kinderen kennis laten maken met een zo breed mogelijk aanbod van cultuur
- Bewust zijn en bewust blijven van het bijzondere in de omgeving is ook cultuur en streekeigen verhalen vertellen en bewaren, zodat je je ‘roots’ voelt
- Cultuur is mens gerelateerd, door de mens gemaakt en betreft gedrag en gewoonten
- Cultuur moet verbinden! Verbinding geldt voor en tussen alle inwoners, jong en oud(er); brede basis en niets uitsluiten
- Cultuur en kunsten prikkelen alle zintuigen
- Ook de ecologische hoofdstructuur is cultuur, waaronder heidevelden
- Schapen worden op zich als natuur gezien, maar het Drentse heideschaap is een zeldzaam ras dat in stand wordt gehouden en dat is cultuur
- Cultuur is veel samen doen!, eigenheid, jong en oud met nieuwe tradities en oude tradities vernieuwend in een nieuwe jas: ‘oud’ als inspiratiebron voor ‘nieuw’
- Cultuur is ook dóórgeven en uitdagen. Om blij mee en trots op te zijn en om belangrijk te vinden
- Cultuur ontstaat van onderen af en is verbindingen leggen tussen alle uitingen naar een eigen gemene deler.

Hoe en voor welke zaken kunnen wij als organisaties voor elkaar meer betekenen en samen bereiken dan tot nu toe?

- Samen kun je meer, benut dan ook elkaars kracht en vergroot elkaars zichtbaarheid, onbekend maakt onbemind, 'kralen rijgen' en zoek met elkaar naar wat elkaar verbindt
- Wij kunnen meer samenwerken en kennis delen en elkaar versterken en inspireren
- Denk ook aan de gezondheid van ouderen en leg veel meer verbindingen met de wmo, het nieuwe sociale domein
- Kijk ook naar de effectiviteit van de euro, gebruikers moeten leidend zijn, een breed LEA overleg is gewenst, incl. sport, cultuur, erfgoed, muziek
- Leg vanuit de school verbindingen met buiten (binnen schoolse en buitenschoolse activiteiten)
- Maak met elkaar een cultuurpas voor scholieren met een 'verplichting' voor de jeugd om per jaar een aantal lokale culturele activiteiten te bezoeken
- Meer theater en muziekdagen in Midden-Drenthe
- Betrek het onderwijs er veel meer bij, op scholen is cultuur vakoverstijgend
- Cultuur thema's samen oppakken en verbinden en samen 'cultuur in het hart' stimuleren
- Combineer natuur en cultuur, laat natuurbeheer en recreatie meer samenwerken: wild spotten, wandelen met de boswachter, survival
- Benut landschapsarchitectuur, monumenten, flora en fauna, archeologie
- Samen meer promoten en stel elkaar de vraag hoe elkaar te ondersteunen en te helpen om uiteindelijk beter zicht te zijn voor alle inwoners
- Kunnen er diensten worden geruild, zoek en vindt het Noaberschap in cultuur en wees niet te bescheiden
- Hoe kunnen we meer thema's aan elkaar verbinden?
- Kunnen we ruimtes c.q. gebouwen beter gebruiken, waaronder die van de horeca?
- Een culturele Agenda, een cultuurpas voor de jeugd?
- Er zijn veel meer links naar elkaar via ieders website mogelijk, vanaf eigen website doorlinken naar de evenementenpagina of op drenthe.nl
- We moeten elkaar meer zichtbaar voor het onderwijs en een podium bieden aan (jonge) talenten
- Door gemeentelijke beleidsdoelstellingen aan elkaar te verbinden zal er ook meer samengewerkt kunnen worden en dat geldt vooral voor cultuur in het nieuwe sociale domein
- De mogelijkheden benutten van samen subsidies aan vragen, vaak is er sprake van (verplichte) koppelsubsidies; benut de kennis van de subsidiespecialist bij het Kunst en Cultuurcentrum Drenthe (K&C Drenthe) in Assen, telefoonnummer 0592 - 0592 - 336 999 over diverse subsidiemogelijkheden en fondsen
- Samen speel zang projecten met diverse koren en orkesten, wel zijn goede ruimtes nodig om te repeteren en te presenteren
- Breng de toerist niet naar het museum, maar andersom.

Wat is daarbij van de gemeente nodig? Welke rol ziet u voor de gemeente weggelegd?

- Wij moeten elkaar vaker ontmoeten en hebben behoefte aan meer van deze informatie bijeenkomsten, de gemeente kan deze bijeenkomsten organiseren en faciliteren
- Er is meer samenwerking en kruisbestuiving nodig en dat kan met coördinatie en begeleiding door de gemeente via een cultureel platform of netwerk
- Meedoen met het Jeugdcultuurfonds biedt ook kansen
- Een helder overzicht van wat er zoals te zien en te doen en te horen is, is gewenst, een databank, maar ook in 'real life', faciliteer en stimuleer een verdere uitbreiding van de Drentse Hooglanden evenementenkalender, maar neem niet de regie over, doe meer digitaal en/of via Gemeente Berichten in de krant van Midden-Drenthe, maak een boekje met alle culturele instellingen
- Een Gemeentelijke Culturele Agenda is nodig, naast het LEA een GCA?
- Stel openbare ruimte beschikbaar
- Muziek en kunst stimuleren op de basisscholen
- Geef nieuwe ideeën en vernieuwende projecten kansen, bij voorkeur met ondersteuning van financiën, eenmalig aanjagen mag wat meer geld kosten, zeker voor vernieuwende projecten
- Zie cultuurbeleid ook als middel binnen het wmo beleid
- Ga anders nadenken over huisvesting en faciliteer podia
- Help mee bij met het slim omgaan met subsidiemogelijkheden, een gemeentelijke subsidie specialist is welkom
- Participeer in de Cultuurmarkt en blijf de Culturele Uitmarkt organiseren, let daarbij wel op een geschikte locatie
- Stimuleer promotie door bijvoorbeeld openingen te laten verrichten door de wethouder
- Faciliteer onderzoek en/of invoering van een gemeentelijke Cultuurpas
- Pak het opdrachtenbeleid weer over en betrek lokale professionele kunstenaars hierbij en blijf de 1 % procent regeling bij nieuwbouw toepassen
- Kijk en benut de ervaringen uit andere gemeenten
- Ga als gemeente voor het predicaat Cultuurgemeente van Midden-Drenthe.

AFSLUITING AVOND

Om 22.10 uur kreeg wethouder Gert Jan Bent als laatste de gelegenheid nog een paar woorden te spreken. Iedereen werd door hem bedankt voor zijn en haar inzet, belangstelling en deelname aan deze culturele bijeenkomst. Soms was de tijd te kort voor diepgang en verdere kennismaking.

LIJST DEELNEMENDE ORGANISATIES EN VERSLAG

Er komt een lijst met deelnemers aan deze avond, aangevuld met alle in beeld zijnde organisaties, zodat ook zelf gemakkelijk(er) eigen vervolg-contacten kunnen worden gelegd. Van deze bijeenkomst wordt een verslag gemaakt dat voor iedereen beschikbaar zal zijn.

HOE NU VERDER?

Na deze avond wordt er verder gewerkt aan de nieuwe concept cultuurnota, die uiteindelijk in mei of uiterlijk in juni 2015 door de gemeenteraad wordt besproken en vastgesteld. Er is vooralsnog geen afzonderlijke bijeenkomst over de concept cultuurnota in voorbereiding. Mocht de concept cultuurnota, die iedereen wordt toegezonden, aanleiding zijn tot een schriftelijke reactie, dan is deze reactie welkom.